

ชื่อย่านาน

Tiliacora triandra

วงศ์

Menispermaceae

ชื่ออื่นๆ

จ้อยนาง (เขี้ยวใหม่) เถาวัลย์เขียว (กลาง) ยาดนาง ขันยอ (สุราษฎร์ธานี) เถาร้อยปลา ฟูเจ้าเขา
เขียว เถาย่านาน ย่านางขาว ย่านนาง หล่นากคิม

ลักษณะทั่วไป

ไม้เถาเลื้อย อายุหลายปี ยาว ๑ - ๓ ม. ใบเดี่ยว เรียงสลับสีเขียวเข้ม ดอกออกเป็นช่อ แตกแขนง
ขนาดเล็ก มี ดอกย่อยสีเหลืองขนาดเล็ก ผลรูปทรงกลม สีเขียว เมื่อสุกเปลี่ยนเป็นสีส้ม
แดง ออกดอกช่วงเดือนมีนาคม - พฤษภาคม ขยายพันธุ์โดยการปักชำกิ่ง

ประโยชน์

ใบใช้เป็นสมุนไพรในแถบหน่อไม้ และนำไปสกัดด้วยน้ำได้เป็นน้ำย่านางสีเขียวเข้ม ใช้ทำชุปหน่อ
ไม้ หรือเครื่องดื่มสมุนไพร

สรรพคุณ

ตำรายาไทย ใช้ ราก รสจืด รสจืดขม ใช้ในตำรับยาแก้ไข้เบญจโลกวิเชียร
(ประกอบด้วยรากย่านาง รวมกับรากตำแยขม รากมะเดื่อชุมพร รากคนทา รากชิงช้าอย่างละเท่าๆ
กัน) แก้ไข้ (ใช้รากแห้งครั้งละ 1 กำมือ หรือประมาณ 15 กรัม ต้มกับน้ำดื่มก่อนอาหารเช้า
กลางวัน เย็น) แก้พิษเมาเบื่อ กระทุ้งพิษไข้ แก้เมาสุรา ดอนพิษพิศจำแดง นำมาต้มกินเป็นยาแก้
อัสคัสไส้ ตุ่มพื่น แก้ไข้ ขับพิษต่างๆ แก้ท้องผูก ปรงยาแก้ไข้รากสาธ ไข้กลับ ไข้หิว ไข้พิษ ไข้
สันนิบาต ไข้ป่าเรื้อรัง ไข้ทับระดู บำรุงหัวใจ บำรุงธาตุ แก้พิษภายในให้ตกสิ้น แก้โรคหิวใจบวม แก้
กำเือง แก้ลม แก้ไข้จับสั่น แก้เมาสุรา รากผสมกับรากหมาน้อย ต้มกินแก้ไข้มาลาเรีย ลำต้น รสจืด
ขม ดอนพิษพิศจำแดง รักษาพิษไข้ แก้ไข้ตัวร้อน แก้ไข้พิษ แก้ไข้รากสาธ ไข้ดำแดง ไข้ฝีดาษ ไข้ชื่อย
ซึม ไข้กลับไข้ซ้ำ แก้ลิ้นเป็นฝ้าขาว แก้ลิ้นเขียวกระดำง รักษาโรคปวดข้อ ทานที่ขี้ไพบผสมกับพิษอื่นใช้
เป็นยาแก้ท้องเสีย ใบ รสจืดขม รับประทานดอนพิษ แก้ไข้ แก้ไข้รากสาธ ไข้พิษ ไข้ชื่อยซึม ไข้หิว
ไข้พิษ ปวดหัวตัวร้อน อัสคัสไส้ หิด ลิ้นกระดำงคางเขียว เป็นยาถอนคอค แก้ไข้ฝีดาษ ไข้ดำแดง

แหล่งอ้างอิงข้อมูลและภาพ

<http://www.phargarden.com/main.php?action=viewpage&pid=148>

http://www.qsb.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/=search_detail.asp?botanic_id=2909

โครงการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้

โรงเรียนวัดเวฬุวัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

